

ВИСНОВКИ

експертної комісії Міністерства освіти і науки України про підсумки проведення акредитаційної експертизи підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за ОПП «Архітектура та містобудування» зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» у Сумському національному аграрному університеті

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки України 1592-л від 19.10.2018 року у Сумському національному аграрному університеті безпосередньо експертною комісією у складі:

голова комісії: Проскураков Віктор Іванович – завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища Національного університету «Львівська політехніка», доктор архітектури, професор

член комісії: Фоменко Оксана Олексіївна – завідувач кафедри інноваційних технологій дизайну архітектурного середовища Харківського національного університету будівництва та архітектури, доктор архітектури, професор.

у період з 24 жовтня по 26 жовтня 2018 року розглянуто матеріали, подані на експертизу Сумським національним аграрним університетом та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за ОПП «Архітектура та містобудування» зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

Проведення акредитаційної експертизи здійснювалось відповідно до вимог нормативних документів Міністерства освіти і науки України щодо ліцензування та акредитації закладів вищої освіти. На експертизу було подано всі необхідні документи, які регламентуються «Положенням про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», затвердженим Кабінетом Міністрів України від 9 серпня 2001 року №978, введених в дію Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року №1187 та державними вимогами до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу.

Експертне оцінювання проводилось за такими напрямками:

- достовірність інформації, що подана у матеріалах акредитаційної справи до Міністерства освіти і науки України навчальним закладом;
- відповідність установленим законодавством вимогам щодо кадрового, навчально-методичного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення спеціальності;
- відповідність освітньої діяльності державним вимогам щодо підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр»;

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскураков

- згідно рекомендацій Державної освітньої установи «Навчально-методичний центр з питань якості освіти» (результати наведені в таблицях 8, 9, 10, 11, що додаються)

За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика ВНЗ та спеціальності

Сумський національний аграрний університет розпочав свою діяльність як філіал Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, який було засновано у 1977 році наказом Міністерства сільського господарства СРСР за №95.

У 1990 році наказом № 24 Державної комісії Ради Міністрів СРСР по продовольству та закупівлях на базі Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва було створено Сумський сільськогосподарський інститут.

У 1997 році на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року за №744 на базі Сумського сільськогосподарського інституту створено Сумський державний аграрний університет, заснований на державній формі власності та підпорядкований Міністерству аграрної політики України.

Указом Президента України від 7 серпня 2001 року № 591/2001 присвоєно статус національного. Місцезнаходження університету: 40021, м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160. Телефон (0542) 787-456 Факс (0542) 787-478E-mail: admin@sau.sumy.ua.

Сумський національний аграрний університет має в наявності оригінали наступних засновницьких документів, зокрема:

- Статут Сумського національного аграрного університету № 750-37-03/2006 від 15 березня 2006 року, зареєстрований у департаменті правової та законопроектної роботи Міністерства аграрної політики України;
- Зміни до Статуту Сумського національного аграрного університету, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України № 786 від 27 листопада 2008 року;
- довідка АА № 737612 про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 26.11.2012 року (ідентифікаційний код 04718013);

ліцензія (серія АЕ №636493 від 19.06.2015 р.), Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Сумського НАУ затверджений Наказом МОН України від 06.11.2015 № 1151;

- паспорт санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при провадженні освітньої діяльності, з висновком санітарно-гігієнічної експертизи Сумської міської санітарно-епідемічної станції про відповідність санітарно-технічного стану приміщень санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки, і можливість провадження навчального процесу в них.

З 2005 року університет очолює доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Національної академії аграрних наук України **Ладика Володимир Іванович**. Освіта вища, у 1984 році закінчив Сумський філіал Харківського сільськогосподарського університету ім. В.В. Докучаєва за спеціальністю «Зоотехнія» (диплом ІВ-1 № 214614 від 23.03.1984 р.). У 1990 році захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення сільськогосподарських тварин (диплом СХ № 012872). Доцент кафедри технології виробництва молока і яловичини (диплом ДЦ № 003038). У 2000 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин (диплом ДД № 001344). У 2009 році Ладика В.І. - професор кафедри спеціальної зоотехнії (диплом ПР №002351). У 2002 році Українська академія аграрних наук обрала Ладика В.І. членом-кореспондентом зі спеціальності 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення тварин. У 2010 році Ладика В.І. – академік Національної академії аграрних наук України (диплом А №0121).

Сумський національний аграрний університет проводить навчання за 24 спеціальностями за II, III, IV рівнями акредитації.

Висновок: комісією підтверджується наявність і достовірність нормативних документів, що забезпечують правові основи діяльності Сумського національного аграрного університету та будівельного факультету і відповідають акредитаційним вимогам з підготовки фахівців ОС «Магістр» зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

2. Формування контингенту студентів

Підготовка фахівців ОС «Магістр» за ОПШ «Архітектура та містобудування» зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», що здійснюється кафедрами Сумського НАУ відповідає сучасним вимогам щодо формування фахівця даного освітнього ступеня. Випускові кафедри у динамічних економічних умовах сьогодення прикладають усіх зусиль для того, щоб оперативно реагувати на зміни, які відбуваються в освіті та виробництві, управлінні економічним, соціальним і інноваційним розвитком регіонів та держави. З метою актуалізації існуючої навчальної системи та навчальних програм Сумський НАУ при підготовці фахівців для роботи в органах державної влади, організаціях та установах, зайнятих у сферах проектування і зведення будівель та споруд, поліпшення якості підготовки майбутніх фахівців з будівництва, основними заходами, що здійснюються на кафедрах, є: удосконалення робочих навчальних планів та програм; розробка комплексів науково-методичного забезпечення з кожної дисципліни (робочі програми, методичне забезпечення до вивчення дисциплін, використання практичних занять, створення інформаційно-довідкової системи кафедрального користування з питань підтримки усіх видів навчального процесу з фаху); підвищення кваліфікації викладачів; відслідковування і урахування вимог потенційних замовників випускників.

У процесі формування студентського контингенту зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» важливе місце займає профорієнтаційна робота з майбутніми вступниками, яка сприяє якісному набору контингенту студентів на навчання. У Сумському НАУ проводяться Дні відкритих дверей, під час яких надаються роз'яснення щодо умов вступу на зазначену спеціальність, основних аспектів прийому на навчання. У проведенні конференцій, семінарів, форумів, які присвячені актуальним питанням будівництва і проектування, беруть участь викладачі ННІ післядипломної освіти Сумського НАУ, представники проектних та будівельних організацій, а також представники керівних органів.

Згідно Наказу МОН № 145-л від 07.07.2017р. ліцензований обсяг з надання освітніх послуг Сумським НАУ зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»– 30 осіб денної форми навчання. Прийом здійснюється відповідно до вимог ліцензованого обсягу.

Інформація щодо показників та динаміки формування контингенту слухачів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» наведена у таблицях 1, 2.

Таблиця 1. Показники формування контингенту студентів

№ з/п	Показник	2013 рік			2014 рік			2015 рік			2016 рік		
		ОКР			ОКР			ОКР			ОКР		
		Б	С	М	Б	С	М	Б	С	М	Б	С	М
1.	Ліцензований обсяг підготовки:												
	- денна форма навчання	30	-	-	30	-	-	30	-	-	30	-	30
	- заочна форма навчання	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	17			24			30			24		12
	- денна форма / в тому числі за держзамовленням	17/0			24/17			30/16			24/20		12/0
	- заочна форма / в тому числі за держзамовленням	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання:												
	- на денну форму	14			14			11			14		
	- на заочну форму	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Динаміка зміни контингенту магістрів денної та заочної форм навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» СНАУ представлена у таблиці 2.

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскуряков

Таблиця 2. Динаміка змін контингенту студентів денної форми навчання зі спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

№ з/п	Назва показника	2014 рік курси за програмами навчання:		2015 рік курси за програмами навчання:		2016 рік курси за програмами навчання:		2017 рік курси за програмами навчання:	
		“магістр”		“магістр”		“магістр”		“магістр”	
		1	2	1	2	1	2	1	2
1	Кількість студентів, за напрямом підготовки, спеціальністю (станом на 01.10 відповідного року)								
2	Кількість відрахованих студентів,							12	
	у тому числі:								
	- за невиконання навчального плану								
	- за грубі порушення дисципліни								
	- у зв'язку з переведенням до інших ВНЗ								
- інші причини							2		
3	Кількість студентів, зарахованих на продовження навчання								
	у тому числі:								
	- переведених з інших ВНЗ								
	- поновлених на навчання								

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскураков

Висновок: експертна комісія констатує: результати аналізу поданих матеріалів і безпосередня робота експертної комісії в Сумському національному аграрному університеті виявили, що організація прийому та формування контингенту студентів проводиться у повній відповідності до чинного законодавства.

3. Зміст підготовки фахівців

Підготовка магістрів за ОПП «Архітектура та містобудування» ведеться в Сумському національному аграрному університеті з 2017 року згідно документів та матеріалів Міністерства освіти і науки України, а також нормативних документів Сумського національного аграрного університету.

Структура та зміст освітньо-професійної програми освітнього ступеня магістр встановлює професійне призначення випускників вищого навчального закладу, освітні та кваліфікаційні вимоги до випускників, вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки, а також встановлює нормативну частину змісту навчання, рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик, нормативний термін за денною формою навчання, нормативні форми державної атестації.

Будівельним факультетом розроблено навчальний план (звітний) згідно вимог освітньо-професійної програми підготовки магістрів терміном навчання 1 рік 4 місяці.

Навчальний план освітнього ступеня магістр адаптований до вимог кредитної системи ECTS. Він містить нормативну та вибірккову частини. Нормативна частина повністю побудована на діючих стандартах освіти.

Загальний обсяг навчальної програми – 90 кредитів ECTS, в т.ч.: модулі гуманітарного та соціально-економічного блоку – 3 кредити, модулі професійної та практичної підготовки – 72 кредити, дисципліни вільного (альтернативного) вибору студента – 15 кредитів (за звітним планом 2017/2019 навчальних років).

Врахування особливостей і потреб регіону в навчальному плані здійснюється на підставі:

- вивчення передового досвіду вищих навчальних закладів України;
- вивчення потреб безпосередньо в провідних проектних і будівельних компаніях – базах практик під час проходження виробничої та переддипломної практик;
- участі випускників і викладачів у регіональних та міжнародних конференціях, програмах академічної мобільності, круглих столах, ярмарках професій, ділових зустрічах тощо;
- залучення провідних викладачів випускових кафедр до роботи у регіональних проектах.

Висновок: експертна комісія констатує: зміст підготовки магістрів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» та організація навчального процесу в Сумському національному аграрному університеті відповідають нормативним документам Міністерства освіти і науки України.

4. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Якість і кількість викладачів, які беруть участь у підготовці магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», відповідає основним вимогам і нормативам, які висуваються при підготовці магістрів за заявленою спеціальністю.

Із загальної кількості науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання лекційних годин для кожного циклу дисциплін навчального плану підготовки магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» становлять викладачі:

- з науковими ступенями та вченими званнями:
  - для соціально-гуманітарного циклу – 100 % (у тому числі на постійній основі – 100 %);
  - фахових дисциплін – 100 % (у тому числі на постійній основі – 100 %);
    - докторів наук або професорів (на постійній основі):
  - фахових дисциплін – 41 % (1 особа)

Таблиця 3. Кількість докторів наук, професорів та прирівняних до них кандидатів наук що викладають на будівельному факультеті при підготовці фахівців спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»

(лекційних годин)

ліцензійний обсяг – 30 осіб денної форми навчання

Цикли підготовки	Кількість годин	Викладачі з науковими ступенями та вченими званнями, год / %		
		Всього	у т.ч.	
			за основним місцем роботи	доктори, професори та прирівняні доценти
Гуманітарної та соціально – економічної підготовки (нормативні дисципліни)	10	10/100	10/100	0/0
Професійної та практичної підготовки (нормативні дисципліни)	144	144/100	144/100	54/38
Самостійного вибору вищого навчального закладу (варіативні дисципліни)	74	74/100	74/100	62/38
Самостійного вибору студента (варіативні дисципліни)	58	58/100	58/100	0/0
Всього	286	286/100	286/100	100/35

Це дає можливість забезпечити високий рівень викладання дисциплін навчального плану, організувати наукову роботу студентів, максимально наблизити її до сучасної наукової проблематики.

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскуряков

Кафедра архітектури та інженерних вишукувань є випусковою кафедрою спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього ступеня «Магістр» з ліцензійним обсягом 30 осіб. Очолює її з 1997 року Височин Іван Андрійович, доктор архітектури, професор, який здійснює науково-методичну роботу та дослідницьку діяльність з питань архітектурного середовища.

На теперішній час на кафедрі професорсько-викладацький персонал налічує 12 осіб, з них – 1 доктор, професор, 3 кандидати наук.

Випусковою кафедрою забезпечується викладання дисциплін на всіх курсах денної форми навчання, ведеться робота над виконанням магістерських робіт. Особлива увага на кафедрі приділяється вдосконаленню змісту та методики навчання студентів. До групи забезпечення освітньо-професійної програми, яка утворена на базі випускової кафедри у складі відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти, входять 3 особи, з яких 1 доктор архітектури та 2 кандидати архітектури.

Згідно з планами підвищення кваліфікації, розробленими на кафедрі, всі викладачі протягом п'яти років проходять стажування та підвищують свою кваліфікацію на підприємствах та в організаціях, у вітчизняних та іноземних вищих навчальних закладах.

Кафедра забезпечує навчальний процес методичними та інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб. Навчально-методичний комплекс спеціальності включає: концепцію підготовки зі спеціальності; освітньо-кваліфікаційну характеристику; освітньо-професійну програму; навчальні плани; робочі навчальні програми дисциплін, робочі програми практик та їх методичне забезпечення, тематику курсових, контрольних та розрахунково-графічних робіт.

На кафедрі для підготовки фахівців спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» підготовлені робочі програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, розроблені методичні вказівки до виконання курсових робіт, проходження стажування та фахової переддипломної практики та виконання дипломного проекту, підготовлено навчальні посібники та підручники. Розроблені необхідні методичні вказівки до виконання курсових і розрахункових робіт, проведення лабораторних робіт з дисциплін, передбачених навчальним планом.

Науково-дослідна робота кафедри спрямована на якісну підготовку фахівців архітектурного спрямування для організації системи створення комфортного середовища перебування людей.

Протягом останніх п'яти років успішно захищена докторська дисертація і 2 кандидатські дисертації.

Науково-педагогічна спеціальність викладачів, що забезпечують викладання дисциплін навчального плану за дипломом про освіту, вченим званням та проходження науково-педагогічного стажування відповідає дисциплінам, які вони викладають. Відсоток науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання дисциплін навчального плану, які мають науковий ступінь, вчене звання є достатнім, показники наукової та професійної активності відповідають нормам, що забезпечує належний рівень підготовки здобувачів вищої освіти.

Висновок: експертна комісія констатує, що науково-педагогічний склад кафедри, яка забезпечує навчальний процес, має значний потенціал та у повній мірі відповідає акредитаційним вимогам, щодо підготовки магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

5. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Сумський національний аграрний університет має сучасну матеріально-технічну базу, основна частина якої введена в експлуатацію в 1985 – 2003 роках. Університет має дев'ять спеціалізованих навчальних корпусів, майстерні для проведення лабораторно-практичних занять студентів інженерних спеціальностей, полігони, споруди інженерно-технічного забезпечення, науково-дослідні підрозділи. Додатково у відповідності до наказу Мінагрополітики України «Про створення університетського центру Сумського НАУ» від 19.06.03 р. за № 180 до складу університету включено 6 ВНЗ 1-2 рівнів акредитації.

Побудова системи навчання в Сумському НАУ здійснюється шляхом вдосконалення наявного та створення нового навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчання, запровадження у навчальний процес сучасних комп'ютерних технологій та телекомунікаційних мереж, забезпечення студентів новітніми навчально-методичними матеріалами, застосовування інформаційних ресурсів глобальної мережі INTERNET.

Матеріально-технічна база університету складається з 9 навчально-лабораторних корпусів загальною площею 243185 кв.м. з сучасною актовуою залом на 700 місць. Побут студентів в університеті забезпечують 4 гуртожитки на 2147 місць, у коледжах - 9 гуртожитків. Загальна навчальна площа на будівельному факультеті становить 21794 кв.м., в тому числі навчальна - 14697 кв.м., що становить близько 27,4 м² загальної площі на одного студента. Факультет повністю забезпечений аудиторним фондом.

За останні 5 років заяви всіх студентів про поселення в гуртожиток задовольнялись. Для сімейних студентів в гуртожитку № 3 виділено окрему секцію. Поселення студентів, за погодженням з деканатом, проводить студентська профспілка. Студенти будівельного факультету проживають у гуртожитку № 4 по вул. Г.Кондратьєва 160/4. Гуртожиток № 4 побудовано в 1979 р., він має 5 поверхів секційного розташування по 17-19 місць. На кожній секції є кухня з електричними плитами на три конфорки, з 2 столами і 2 раковинами, з балконом і санвузлом на 2 kabіни, з умивальником на 2 раковини. На дві секції, тобто на 36 студентів, обладнано побутову кімнату на 17 м². В гуртожитку влаштовано окремі секції для хлопців та дівчат. Забезпеченість гуртожитком студентів будівельного факультету складає 100 % від потреби.

Заняття з фізичного виховання проводяться в спортивному залі загальною площею більш 600 м², обладнаному сучасним устаткуванням, на двох стадіонах і спортивних майданчиках для баскетболу, волейболу. В зимовий період на території спортивного комплексу обладнується лижня та інші споруди для зимових видів спорту. На вузівських змаганнях збірні команди будівельного факультету посідають призові місця майже з усіх видів спорту.

Зміцненню здоров'я студентів слугують стадіон «Колос», майданчики для літніх видів спорту з синтетичним покриттям, оздоровчо-відновлювальний центр, зала для настільного тенісу, траса для змагань з біатлону. Є крита спортивна зала. При спортзалі працює оздоровчий центр. В третьому гуртожитку

обладнано медичний пункт, де студентам та викладачам надається, в разі потреби, перша медична допомога.

Навчальні аудиторії, які використовуються в процесі підготовки магістрів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» обладнано сучасними технічними засобами: мультимедійними комплексами, слайдпроекторами, ПК, спеціальними екранами та ін. Мультимедійні комплекси надають можливість викладачам використовувати ресурси Інтернет, електронної бібліотеки університету, власні ресурси під час проведення лекційних та практичних занять.

Високу якість фахівців забезпечує ефективна система практичної підготовки студентів. Щорічно університет укладає близько тисячі договорів з підприємствами і організаціями різних форм власності на проходження практики студентів. Для практичної підготовки студентів до послуг останніх інтерактивні аудиторії, спеціально обладнані для організації та участі у судових засіданнях, вебінарах, проведення «Що-де-коли», «Брейн-ринга» тощо.

В університеті діє редакційно-видавничий центр, що забезпечує редагування та друк навчально-методичної, наукової літератури та іншої друкованої продукції обсягом до 2000 д.а. щороку.

Висновок: *матеріально-технічна база Сумського НАУ забезпечує проведення на належному рівні теоретичних, практичних та семінарських занять. Аудиторний фонд відповідає нормативам санітарно-технічних вимог. В цілому матеріально-технічне забезпечення навчального процесу будівельного факультету Сумського НАУ відповідає акредитаційним вимогам.*

6. Організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу

Навчальний процес за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» організовано відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті», яке затверджено в установленому порядку та введено в дію наказом ректора № 112-К від 08.04.2015 р.

Рівень організації навчального процесу на будівельному факультеті є достатньо високим. Графік навчального процесу на навчальний рік та розклад занять на семестр складаються та виконуються у повній відповідності з навчальними планами. Виконання навчальних доручень проводиться у відповідності до індивідуальних планів викладачів, які затверджуються на засіданні кафедр. Виконання індивідуальних планів викладачами розглядається періодично на засіданнях кафедр та контролюється відповідними структурними підрозділами університету.

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, робочих навчальних програм, які оформлені та затверджені згідно з встановленими вимогами.

Експертна комісія перевірила, що всі нормативні навчальні дисципліни забезпечені пакетами комплексних контрольних робіт.

Усі дисципліни навчального плану за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» забезпечені підручниками або посібниками. 100% навчальних дисциплін забезпечені конспектами лекцій, 100% лабораторних та практичних занять забезпечені методичними матеріалами (у друкованому або комп'ютерному вигляді). Навчальні дисципліни за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» забезпечені типовими навчальними програмами на 100 %, робочими програмами з усіх дисциплін (забезпеченість 100 %). В навчально-методичній діяльності випускової кафедри використовуються прогресивні методи навчання із застосуванням сучасних технічних засобів.

Методичні вказівки з виконання кваліфікаційної роботи складені на основі освітньо-професійної програми магістрів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», загальних методичних вказівок із розробки дипломних робіт (проектів) в університеті, інструктивних і методичних документів Міністерства освіти і науки України. Дані методичні вказівки містять вказівки щодо їх структури і змісту, виконання, вимоги до оформлення, а також вказівки щодо організації проектування і захисту дипломного проекту (роботи).

Планування, контроль виконання та організації навчального процесу відповідно до розроблених навчальних планів освітнього ступеня магістр за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» здійснюються з боку університету сектором методичного забезпечення управління якістю освітньої діяльності та якості вищої освіти, керівництвом будівельного факультету, згідно семестрового планування навчального процесу.

На будівельному факультеті створена методична комісія. На засіданнях якої розглядаються питання, направлені на створення та удосконалення методичного забезпечення лабораторно-практичних робіт, курсового і дипломного проектування, самостійної роботи студентів, застосування прикладних комп'ютерних програм.

Видавничу діяльність кафедр регулює методична комісія Сумського національного аграрного університету відповідно до річних планів видання, згідно яких видається необхідне методичне забезпечення з організації підготовки лекційних, лабораторних, практичних занять, курсового та дипломного проектування та інше. Крім цього на будівельному факультеті існує методична комісія, яка проводить відповідну експертизу навчально-методичної літератури, що планується до видання у редакційно-видавничому центрі Сумського національного аграрного університету.

Позитивними факторами є публікація викладачами навчальних матеріалів (навчальні посібники, методичні вказівки до різного типу робіт) у електронній бібліотеці Сумського національного аграрного університету та можливість доступу до цієї бібліотеки більшості комп'ютерів СНАУ.

Створення єдиного інформаційно-освітнього середовища Сумського національного аграрного університету дозволяє широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальну, наукову, управлінську,

бібліотечну, видавничу й обліково-фінансову діяльність забезпечила університету пріоритетне місце серед аграрних вищих навчальних закладів України.

Інформаційно-освітнє середовище університету складається з сайту, електронного порталу, підсистеми дистанційного навчання, електронної бібліотеки та репозиторію, віртуального студентського бюро працевлаштування, використання його ресурсів дозволяє кожному студентові і викладачеві працювати з навчально-методичним забезпеченням курсів, користуватися ресурсами бібліотеки, мати можливість контролювати свою успішність, навантаження, формувати електронні журнали, тощо. Для забезпечення безперебійного доступу до WEB-ресурсів використовуються мережеві технології Intranet та Internet.

Навчальні корпуси, громадські місця на території СНАУ та гуртожитки мають покриття Wi-Fi із вільним підключенням до Інтернету.

У навчальному процесі з підготовки фахівців зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», широко використовуються інноваційні інформаційні – комунікаційні технології навчання. Використання прикладних програмних продуктів передбачається навчальним планом підготовки фахівців і складається з різних видів робіт. Комп'ютерні технології навчання використовуються для виконання ситуаційних завдань на практичних та семінарських заняттях, а також при організації самостійної та індивідуальної роботи студентів. Загальна кількість годин дисплейного часу із розрахунку на одного студента на день за період навчання становить 3 години, з них робота в Internet – 1,5 години.

Впроваджена та активно діюча автоматизована система керування навчальним процесом університету постійно оновлюється та вдосконалюється в залежності від виникаючих цілей і задач.

В університеті ефективно працює Центр інформаційних технологій, що забезпечує створення, технічну підтримку та постійне удосконалення електронної освітньо-наукової інформаційної мережі університету; розробку та модернізацію програмного і науково-методичного забезпечення; забезпечує вихід в інформаційний простір України і світової спільноти; здійснює технічну підтримку Internet - Internet мережі, Web-сайту університету, а також обслуговує мультимедійні лекційні аудиторії, парк персональних комп'ютерів та комп'ютерних класів.

Підвищенню ефективності управління освітньою, науковою, виховною та господарсько-фінансовою діяльністю університету сприяє впровадження розробленої в університеті автоматизованої системи керування навчальним процесом АСУ ВНЗ, яка дозволяє використовувати єдиний інтерфейс для забезпечення роботи наступних підрозділів університету: ректорату, деканатів, навчального та методичного відділів, планово-фінансового відділу, бухгалтерії, відділу кадрів.

Запроваджена автоматизована система АСУ ВНЗ складається із наступних модулів: «Навантаження» (викладача, кафедри); «Робочий план» (спеціальності, групи, студента); «Успішність» (електронний журнал, рейтинг студентів з

дисципліни, рейтинг студентів групи, рейтинг студентів потоку, статистика успішності груп); «Відвідування» (статистика відвідувань, поточне відвідування); «Розклад» (академічної групи, викладача, студента, кафедри); «Списки студентів» (списки академічних груп); «Студенти та випускники» (працевлаштування).

В університеті у 2011 році створено Центр дистанційного навчання на базі кафедри кібернетики та інформатики.

Серед його пріоритетних завдань:

- впровадження технологій дистанційного навчання для навчання студентів денної та заочної форми,
- організація курсів для підсистеми підвищення кваліфікації,
- забезпечення роботи спеціалізованих комерційних курсів.

Створення інформаційно-навчального простору на основі платформи Moodle дозволяє надати студенту повне методичне забезпечення теоретичного, практичного курсів, самостійної роботи, а також online контакт викладача зі студентом. На випускних курсах запроваджена стовідсоткова ІТ підготовка зі спеціальності, як складової вивчення дисциплін фахового циклу.

Всі науково-педагогічні працівники, що задіяні безпосередньо у процесі дистанційного навчання в університеті, пройшли підвищення кваліфікації за програмою «Розробка дистанційних курсів на базі e-learning платформи Moodle» (100%), серед них викладачі – консультанти Центру дистанційного навчання СНАУ, які отримали сертифікати в НТТУ «Київський політехнічний інститут» та 189 викладачів СНАУ, що мають відповідні державні сертифікати проходження стажування на курсах підвищення кваліфікації.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які розробляють дидактичне наповнення, педагогічні стратегії та методичні рекомендації для курсів дистанційного навчання в Сумському НАУ складає 60%. Частка науково-педагогічних працівників, з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою складає 53%.

Центр дистанційного навчання має необхідну кількість обладнаних комп'ютерних місць, що забезпечує не менше 1 комп'ютера на 1 працівника.

Кількість комп'ютерних місць для педагогічних і науково-педагогічних працівників, які ведуть навчання за дистанційною формою, із розрахунку на 1 працівника складає 0,58.

Кількість комп'ютерних місць для студентів із розрахунку на 1 особу складає 0,5.

Для створення, накопичення та обміну інформаційними ресурсами, необхідними для дистанційного навчання виділено сервер із цілодобовим режимом роботи. [Точка доступу в мережі Internet: <http://cdn.sau.sumy.ua/>, в мережі Intranet: <http://cdn.snau/>].

Канал зв'язку головного сервера СНАУ має пропускну здатність 128 Мб/сек, що забезпечує можливість цілодобового доступу через Internet до Web - сайту Центру дистанційного навчання, де викладені інформаційні ресурси, задіяні у дистанційному навчанні. Дистанційне навчання забезпечується

наявним ліцензованим програмним забезпеченням загального призначення (операційна система, сервери баз даних та дистанційного навчання функціонують на базі Linux за ліцензією GNU GPL (General public License). Програмне забезпечення спеціального призначення для реалізації дистанційного навчання побудовано на базі e-learning платформи Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) - безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання. Організація навчального процесу і його адміністрування здійснюються в тому числі за допомогою порталу автоматизованої системи керування навчальним процесом СНАУ.

Веб-сайт Центру дистанційного навчання СНАУ забезпечує цілодобовий персоналізований доступ до:

- систем загального управління навчальним процесом;
- інформації про навчальні плани, методичні матеріали та демонстраційні версії дистанційних курсів;
- дистанційних курсів, засобів синхронного та асинхронного зв'язку, емуляторів лабораторних робіт та віртуальних лабораторій з віддаленим доступом;
- системи тестування з необхідними комплектами тестів для кожного курсу, в тому числі, для самоконтролю, а також для автоматизованого поточного, рубіжного і підсумкового тестування.

Дидактичне та методичне забезпечення для дистанційних курсів, розроблене в достатньому для якісного навчання обсязі і у відповідності до Положення про сертифікацію електронного навчального курсу.

Структура інформаційного середовища дистанційного навчання університету - класичний приклад сучасного розгалуженого віртуального підприємства, що має віддалені філії – локальні центри, які сполучаються з Центром дистанційного навчання (ЦДН) завдяки каналам мережі Internet.

Наукова бібліотека СНАУ, як структурний підрозділ університету, відповідає за бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів.

Сьогодні наукова бібліотека має 4 абонементи, 4 читальних зали на 325 місць. Загальний фонд бібліотеки складає 284 749 примірників. За єдиним читацьким квитком налічується 8869 користувачів.

Основне приміщення бібліотеки розташоване на двох поверхах факультету економіки та менеджменту і займає площу 721,6 м². Крім того в навчальних корпусах є профільні філії бібліотеки: у корпусі інженерно-технологічного інституту це 2 кімнати (книгосховище та абонемент і читальна зала (88,3 м²)); на факультеті ветеринарної медицини абонемент (49,1 м²) та читальна зала у студентському гуртожитку № 2 (84,6 м²). У головному корпусі університету бібліотека займає 3 кімнати: 2 читальні зали електронних видань (всього 149 м²) та книгосховище обмінного фонду (53,3 м²). Загальна площа бібліотеки - 1400 м².

Автоматизацію бібліотечних процесів та обслуговування користувачів забезпечують 57 комп'ютерів (28 із яких – це АРМ читачів, що забезпечують доступ до електронного каталогу бібліотеки СНАУ, електронної бібліотеки, електронного репозиторію та інтернет-ресурсів), які об'єднані в єдину

інформаційну мережу, 2 сервери, 2 ксерокси, 2 багатофункціональний пристрої, 10 принтерів та 3 сканери для зчитування штрих-кодів.

Переважна більшість бібліотечних процесів автоматизовані, в т.ч. – книговидача, для забезпечення діяльності якої до електронного каталогу внесені записи на активну частину фонду, заштриховані видання та створена база даних читачів.

З 2009 р. бібліотекою СНАУ проводиться робота щодо наповнення електронної бібліотеки (на сьогодні це більше ніж 14,5 тис. повнотекстових видань – навчальні, наукові та навчально-методичні матеріали, створені викладачами університету та взяті з відкритого доступу). Суттєву допомогу при забезпеченні повнотекстовими виданнями надає й електронний репозиторій, що налічує на сьогодні 3780 повнотекстових документи.

Бібліотека працює й над наповненням власного сайту (library.sau.sumy.ua), завдяки якому надає інформаційні послуги у віддаленому режимі: доступ до електронного каталогу, електронної бібліотеки; віртуальна довідка та електронна доставка документів, а також інформує про діяльність бібліотеки взагалі. Бібліотека також проводить інформаційну діяльність в соціальних мережах: «Фейсбук», «ВКонтакте» та «Гугл+».

В університеті діє принцип безперервної комп'ютеризації: на сьогодні в університеті наявні більше 980 комп'ютерних місць і кількість контактного дисплейного часу на кожного студента, в залежності від спеціальності, складає від 250 до 350 годин. Студенти та викладачі мають можливість черпати інформацію про найновіші досягнення науки через міжнародну інформаційну мережу INTERNET. В університеті створена локальна комп'ютерна мережа. Науково-дослідна робота зосереджена у 19 наукових лабораторіях, працює аспірантура з 10 спеціальностей.

Крім, того експертна комісія перевірила наявність передплати на періодичні видання на 2018 і 2019 р.

Висновок: експертна комісія констатує, що організаційне навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу відповідає встановленим нормам вищої освіти та повною мірою забезпечує якість підготовки фахівців та відповідає акредитаційним вимогам.

7. Науково-дослідна та міжнародна діяльність

Наукова робота кафедри архітектури та інженерних вишукувань пов'язана із становленням і функціонуванням архітектурної і будівельної школи. Вихідним періодом її формування є початок роботи у 1993 році в Сумському сільськогосподарському інституті (тепер Сумський національний аграрний університет) доктора архітектури, професора Височина І.А.

Височин І.А. є членом-кореспондентом Академії Будівництва України, асоційованим членом Академії Архітектури України, членом Національної спілки архітекторів України, членом спеціалізованої вченої ради Д 64.056.02 при Харківському національному університеті будівництва і архітектури.

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскуряков

За цей період видано дві одноосібні монографії:

- І.А. Височин. Моделювання як провідний засіб пізнання архітектури на прикладах підземного архітектурно-просторового середовища. – Суми : Видавництво «Університетська книга», 2001. – 248 с.

- І.А. Височин. Проксемічні проблеми двох укладів життя. – Суми : Видавництво «ВВП «Мрія-1» ТОВ», 2013. – 290 с.

- Одну монографію за двома авторами:

- І.А. Височин, С.А. Галуша. Методи структурної реорганізації урбанізованих систем. – Суми. Видавництво «ВВП «Мрія-1», 2017.- 82 с.. – 290

Наукові тематики кафедри: «Специфіка та особливості проектування просторової системи у міських населених пунктах», «Принципи гармонійної організації просторової структури міських поселень та агломерації згідно основних положень Нової Афіїнської Хартії (1998 р)», «Основи адаптації населення України, що мешкає у малих населених пунктах до сучасних умов працевлаштування».

За час становлення і розвитку наукової школи було захищено докторську дисертацію Височина І.А.

Окрім доктора архітектури, професора Височина І.А. на кафедрі працюють кандидати наук – Бородай А.С., Бородай Д.С. і Андрух С.Л., які також беруть участь у наукових дослідженнях кафедри.

Бородаєм А.С. проведене дослідження принципів функціонально-планувальної організації спортивних комплексів для біатлону, проведений історичний аналіз розвитку біатлонних спортивних комплексів, узагальнений міжнародний та вітчизняний досвід їх будівництва та проектування, визначені фактори і вимоги, що впливають на їх функціонально-планувальну структуру, запропоновано типи та класифікацію спортивних об'єктів біатлонного спрямування, сформовано структурні функціональні моделі, принципи та прийоми їх розміщення і функціонально-планувальної організації.

Бородаєм Д.С. проведене дослідження принципів функціонально-планувальної організації спортивно-туристичних готелів, розглянуті історичні етапи формування та розвитку спортивно-туристичних готелів, на основі яких визначені передумови їх виникнення. Проаналізовано теоретичні дослідження та проведено порівняльний аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду будівництва об'єктів дослідження. Виявлені основні фактори, що визначають функціонально-планувальну організацію спортивно-туристичних готелів, розроблено типологічну класифікацію даних об'єктів. Сформовані моделі функціонально-планувальної організації спортивно-туристичних готелів. Визначені основні принципи функціонально-планувальної організації, виявлені групи прийомів функціонально-планувальної організації спортивно-туристичних готелів.

Андрухом С.Л. проведене дослідження з оцінки працездатності існуючих старих цегляних будівель та розроблена методика оцінки працездатності старої цегляної кладки. Запропонований новий експрес-метод для визначення міцностних характеристик цегли та розчину. Розроблений пристрій для реалізації запропонованого методу. Визначений діапазон оптимальних поєднань

міцностей цегли та розчину в кладці. Отримав тарувальні залежності для визначення міцності цегли та розчину. Проаналізовано зміни запасу несучої спроможності кладки, уточнюючи значення коефіцієнтів n та A у формулі проф. Л.І. Онищика. Експериментально підтверджено запропонованою методикою на існуючих об'єктах. Проведено порівняння між даними отриманими методом свердління та стандартним методом визначення міцності цегли та розчину. Проведені дослідження кінетики деформування центрально-стиснутих елементів при їх короткочасних навантаженнях. Виконано оцінку достовірності результатів визначення рівня напруження у кладці по кінетиці швидкоплинних деформацій повзучості.

Результати підготовки у докторантурі та навчання у аспірантурі викладачів будівельного факультету:

Протягом останніх п'яти років закінчив докторантуру і успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеню доктора архітектури:

1. Височин Іван Андрійович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури та інженерних вишукувань. Тема докторської дисертації: «Композиційна організація просторової системи щодобової міграції у мегаполісі», наукова спеціальність: 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури, рік захисту - 2013.

У зазначений період закінчили аспірантуру і успішно захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури:

1. Бородай Дмитро Сергійович, кандидат архітектури. Закінчив аспірантуру Полтавського національного технічного університету ім. Ю.Кондратюка, тема дисертації: «Принципи функціонально-планувальної організації спортивно-туристичних готелів», наукова спеціальність: 18.00.02 – архітектура будівель та споруд, рік захисту: 2014.

2. Бородай Артем Сергійович, кандидат архітектури. Закінчив аспірантуру Полтавського національного технічного університету ім. Ю.Кондратюка, тема дисертації: «Принципи функціонально-планувальної організації спортивних комплексів для біатлону», наукова спеціальність: 18.00.02 – архітектура будівель та споруд, рік захисту: 2014.

Співробітництво з міжнародними та вітчизняними організаціями. Розвиток двосторонніх та багатосторонніх міжнародних зв'язків, освітніх та наукових проектів є пріоритетним завданням Сумського НАУ. Співробітництво з зарубіжними партнерами реалізується з використанням різноманітних організаційних форм: від студентської та професорсько-викладацької академічної мобільності та участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах» до реалізації спільних освітніх програм і участі у різних міжнародних наукових та освітніх організаціях.

На даний момент укладено 74 договорів про співробітництва з закордонними партнерами з 16 країн. До числа провідних закордонних партнерів СНАУ належать університет прикладних наук Нюртінген та Вайєнштефан (Німеччина), центр практичної підготовки спеціалістів АПК Дойла-Нінбург, екологічне об'єднання «Лого»; спілка фермерів Німеччини, Аграрно-технічна академія в Бидгощі (Польща), Варшавський природничий університет (Польща),

Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, університет землеробства у Відні, Словацький аграрний університет в Нітрі, чисельні міжнародні організації, які реалізують програми виробничого стажування на кращих підприємствах розвинутих країн світу.

СНАУ є членом: міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій, світової наукової організації птахівництва (WPSA-World Poultry Science Associaton), світової організації ветеринарів (World Veterinarian Association), Європейського об'єднання аграрних факультетів (ESAF- European Society of Agricultural Faculties), спілки деканів економічних спеціальностей європейських вузів (Україно-польсько-словацький форум), Асоціації університетів в рамках Вишеградської четвірки V4.

Надана нижче інформативна таблиця про міжнародну діяльність Сумського НАУ свідчить про вагомий внесок будівельного факультету у міжнародну співпрацю університету. Щорічно викладачі та студенти будівельного факультету СНАУ відвідують міжнародні семінари, конференції, стають учасниками міжнародних проектів, проходять стажування у інших країнах світу. Детальний звіт про можливості та досягнення будівельного факультету СНАУ є у відкритому доступі на офіційному сайті університету http://sau.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4795:2015-10-23-13-13-19&catid=41.

Загалом, за період 2009-2016 років на базі університету були реалізовані наступні міжнародні гранти:

Таблиця 4. Міжнародні проекти Сумського НАУ

№ з/п	Тема проекту	Програма	Період	Координатор
	Підтримка німецькомовних навчальних курсів	Німецька служба академічних обмінів Deutschen Akademischen Austauschdienstes (DAAD)	1 січня – 31 грудня 2009 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.
	Проведення двох науково-практичних семінарів в Університеті Мартина-Лютера, Халле (Німеччина) та Сумському НАУ із залученням провідних вчених України та Німеччини, аспірантів та студентів факультету.	Німецька служба академічних обмінів Deutschen Akademischen Austauschdienstes (DAAD)	1 січня – 31 грудня 2009 року	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського НАУ

№ з/п	Тема проекту	Програма	Період	Координатор
	Українсько-російський табір для студентів «Ближче один до одного»	Проект фінансувався бюджетами університетів-партнерів	2010 рік	К.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Замора О.М.
	Економіка, соціальна політика та громадянство в Європейському Союзі – роль країн Вишеградської четвірки та перспективи для України	Міжнародний фонд країн Вишеградської четвірки	2010 рік	Д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку Славкова О.П.
	Підтримка німецькомовних навчальних курсів	Німецька служба академічних обмінів DAAD	1 січня – 31 грудня 2010 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.
	«Шляхи підвищення якості молока від особистих підсобних господарств населення»	Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO)	30 листопада 2010 року – травень 2012 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Калачевська Л.І.
	Серія тренінгів «Будуємо команду – будуємо себе» для студентів 1-5 курсів та активу студентського самоврядування	Самофінансування з бюджету Курської державної сільськогосподарської академії імені професора І.І. Іванова	2010 рік	К.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Замора О.М.
	Підтримка німецькомовних навчальних курсів	Німецька служба академічних обмінів DAAD	1 січня – 31 грудня 2011 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.
	Міжнародна літня школа	CASEE (Міжнародна регіональна	25-31 липня 2011 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту

Голова експертної комісії

 В.І. Проскуряков

№ з/п	Тема проекту	Програма	Період	Координатор
	«Євроінтеграція: теорія і практика»	мережа університетів Центральної та Південно-Східної Європи)		ЗЕД та євроінтеграції Замора О.М.
	«Шляхи підвищення якості молока в особистих підсобних господарствах»	ФАО	30 листопада 2010 року – 30 грудня 2011 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Калачевська Л.І.
	Сталий розвиток аграрного сектору країн Вишеградської четвірки та партнерський регіонів	Міжнародний фонд країн Вишеградської четвірки	10 листопада 2011 року – 31 липня 2014 року	К.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку Славкова О.П.
	Тиждень Європейських Студій	CASEE (Міжнародна регіональна мережа університетів Центральної та Південно-Східної Європи)	24 - 28 вересня 2012 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Замора О.М.
	Підтримка німецькомовних навчальних курсів	Німецька служба академічних обмінів DAAD	2012 рік	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.
	«Підприємливе покоління – інноваційні форми активізації» (в якості партнерів)	Європейська Комісія	2012	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського НАУ
	Стажування студентів юридичного факультету в рамках проекту за грантом «Ukraine – Europa»	Університет єврорегіонального господарства в Юзефові	2012	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного

Голова експертної комісії

 В.І. Проскуряков

№ з/п	Тема проекту	Програма	Період	Координатор
				факультету Сумського НАУ
	Молодіжний обмін в м. Проніні (Польща) спільно із Комунальною установою Сумською загальноосвітньою школою I – III ступенів № 6 (партнери)	Народний центр культури в Варшаві, Польща	17-27 серпня 2013 рік	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського НАУ
	Проект між Національною службою посередництва і примирення України та Національною службою посередництва Швеції «Вирішення трудових спорів в Україні» (в якості експерта)	SIDA - Шведське агентство міжнародного розвитку	2012-2013	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського НАУ
	Підтримка німецькомовних навчальних курсів	Німецька служба академічних обмінів DAAD	1 січня 2013 – 31 грудня 2014 року	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.
	Проект «Справедливе правосуддя» Апробація анкет оцінки роботи суддів громадськими організаціями	USAID	01.08.2015-01.06.2016 рр.	д.ю.н., професор Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського НАУ
	Молодіжний обмін	Еразмус+	01.09.2016-01.09.2017 рр.	Студент юридичного факультету СНАУ Ємець Ярослав

№ з/п	Тема проекту	Програма	Період	Координатор
	Проект «Підтримка та гармонізації болонської системи у вищій освіті в Сумському НАУ»	Czech Republic development cooperation Czech university of life sciences Prague	01.01.2016- 01.10.2016 pp	К.е.н., доцент кафедри менеджменту Калачевська Л.І.

Якісний рівень освіти в СНАУ забезпечують як власні висококваліфіковані кадри, так і залученні іноземні фахівці. Так, за 2009-2016 роки Сумський НАУ відвідали 31 лектор з ВУЗів та організацій-партнерів з метою проведення лекційних та семінарських занять:

- волонтери Корпусу Миру – мовні курси для студентів СНАУ,
- Курська державна сільськогосподарська академія ім. І.І.Іванова – семінари та лекції для студентів СНАУ,
- Університет прикладних наук Вайенштефан-Тріздорф (Німеччина) – регулярні семінари для студентів-магістрів спеціальності «Адміністративний менеджмент», семінари з фахової німецької мови для викладачів кафедри іноземних мов СНАУ,
- Аграрний університет, м.Пловдив (Болгарія), Варшавський університет природничих наук (Польща), Університет св.Іштвана, м.Гьодолле (Угорщина) – ряд семінарів для студентів та викладачів СНАУ в рамках проекту CASEE «Тиждень Європейських Студій» та проекту CASEE «Міжнародна літня школа «Євро інтеграція: теорія та практика»,
- Державний університет штату Колорадо (США) – семінар на тему функціонування системи вищої аграрної освіти в США,
- Чеський аграрний університет в Празі, Університет св. Іштвана в Гьодолле (Угорщина), Аграрна академія ім. Угона Колантая в Кракові (Польща) - семінар в рамках проекту Фонду Вишеградської четвірки «Економіка, соціальна політика та громадянство в Європейському Союзі – роль країн Вишеградської четвірки та перспективи для України»,
- Університет природних ресурсів та природничих наук в м. Відень (БОКУ) (Австрія) – круглий стіл,
- Галле-Віттенберзький університет імені Мартіна Лютера (Німеччина) – семінари для студентів СНАУ.
- Компанія «CRV» - семінар з лінійної оцінки типу молочної худоби в рамках реалізації українсько-нідерландської програми «Інфомолоко»,
- Компанія «TWSBIS», Польща – семінар-нарада «Перспективи комплексної переробки молочної сировини».

Співробітництво з партнерськими вишами у напрямку академічної мобільності студентів та професорів здійснюється вже протягом тривалого часу. Аспіранти та викладачі ВУЗів-партнерів також мають можливість проходження наукового стажування за напрямком своїх досліджень. Загалом, протягом 2009-2016 років близько 210 осіб з науково-педагогічного складу, а також докторантів, аспірантів та адміністративних співробітників університету перебували в

Голова експертної комісії _____

 В.І. Проскуряков

науково-творчих і ділових зарубіжних відрядженнях. За цей же період біля 115 делегацій відвідали Сумський НАУ з робочими візитами в університеті, зустрілися з викладачами і студентами, приймали участь у заходах наукового та культурного характеру.

Слід відзначити, що в системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого стажування закордоном. Щодо практичного напрямку підготовки молодих фахівців, лише протягом 2012-2016 навчального року 610 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях більше 40 науково-педагогічних працівників нашого університету.

В рамках профорієнтаційної роботи та з метою залучення потенційних студентів на сільськогосподарські спеціальності, на базі Сумського національного аграрного університету та за підтримки Міністерства аграрної політики і продовольства України, а також Сумської обласної державної адміністрації 24 лютого 2015 відбувся I зліт учасників клубу «Юних фермерів Сумщини». Мета створення клубу «Юних фермерів Сумщини» - надання дітям найсучасніших теоретичних та практичних знань у різних галузях сільського господарства. У вересні 2015 року вихованці Клубу Юних Фермерів відвідали з навчальним візитом Республіку Польщу.

В рамках ліцензії Міністерства освіти і науки України університет з 2009 року здійснює підготовку іноземних студентів. За 2010-2016 роки тенденція до зростання кількості іноземних студентів, що навчаються в університеті, а відповідно і кількості зарубіжних країн, для яких здійснюється підготовка фахівців. Станом на 01.11.2016 р. навчається 350 іноземних громадян з 18 країн: Азербайджан, Білорусія, Грузія, Зімбабве, Замбія, Ізраїль, Індія, Ірак, Кот Д'івуар, Ліван, Нігерія, Нідерланди, Свазіленд, Сирія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Російська Федерація. На будівельному факультеті навчається 91 іноземний студент.

Інформація щодо динаміки розвитку обсягів набору іноземних громадян на навчання в Сумському НАУ за 2010-2015 роки наведена в таблиці 6.

Таблиця 5. Набір іноземних громадян на навчання в Сумському НАУ

Показники	Рік		
	2015	2016	2017
Кількість іноземних громадян, які навчаються за профілем університету, чол.	341	349	401

В університеті активно функціонують Польсько-український центр, на відкритті якого був присутній Генеральний консул Генерального консульства Республіки Польща в Україні пан Ян Гранат (2006 р.) та Центр німецької мови та культури (2004 р.). Означені центри виступають ресурсною базою для проведення мовних курсів та ознайомчих заходів для студентства.

У Сумському НАУ успішно розвивається міжнародний магістерський курс «Адміністративний менеджмент» у рамках співпраці з університетом

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскуряков

прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина), з яким ми маємо спільний проект Німецької служби академічного обміну ДААД «Підтримка німецькомовних навчальних курсів», де студенти отримують подвійні дипломи. У 2016 році за даним проектом 20 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у Німеччині, нині 7 студентів навчаються в університеті Вайєнштефан-Тріздорф. В СНАУ 30 студентів проходять навчання на спільному міжнародному магістерському курсі «Адміністративний менеджмент» німецькою та українською мовами.

По результатах роботи в даному проекті у 2015 році та на основі підготовленої і поданої заявки на отримання гранту у сфері освітньої діяльності, СНАУ отримав позитивне рішення з боку ДААД про фінансування проекту у 2016 році. За кошти проекту ДААД в університет було закуплено фахову німецькомовну та англomовну літературу для бібліотечного фонду СНАУ. Також вже традиційно було організовано ділову поїздку представників більшості факультетів СНАУ до Німеччини з метою ознайомлення з університетом Вайєнштефан, встановлення ділових контактів із провідними професорами та відвідання міжнародної виставки Агротехніка-2015.

У жовтні 2015 року під час участі у засіданні робочої групи міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій (м. Єреван, Єреванський державний аграрний університет) було підписано Генеральну угоду про Міжнародну акредитацію магістерського курсу Адміністративний менеджмент з міжнародною акредитаційною агенцією Acquin.

У 2015 році було відновлено кооперацію з університетом Хохенхайм (Німеччина). Як результат 05.08.2015 р. було підписано міжінституціональну угоду про спільну участь у проекті академічної мобільності Еразмус + та отримано відповідний грант.

В системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого та наукового стажування закордоном. Протягом 2015 року 489 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях 17 науково-педагогічних працівників нашого університету. В тому числі викладачі СНАУ регулярно приймають участь у грантових програмах уряду США, які надають можливість підвищувати кваліфікацію та знайомитись із сучасною методикою викладання у провідних американських університетах.

У 2015-2016 рр. Сумський НАУ також став партнером проекту "Support in Harmonisation of Introduction of Bologna Principles at Ukrainian Agri-Universities, case study SNAU" (Підтримка гармонізації запровадження Болонських принципів в українських аграрних університетах, на прикладі Сумського НАУ), що впроваджується Чеським університетом природничих наук (м. Прага) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку. Проект розрахований носить дослідницько-прикладний характер. Його метою є підтримка демСВОатизації системи управління вузу через обмін ноу-хау в галузі якості освіти, а також підтримка міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ.

У рамках проекту Сумський НАУ відвідала делегація від ЧУПН. Для викладачів СНАУ та адміністрації вузу було проведено інформаційні семінари щодо практичних засад забезпечення якості освіти в рамках Болонського процесу, а також щодо досвіду впровадження принципів Болонської системи в ЄС, зокрема в Чеському УПН. За результатами семінару учасники отримали сертифікати учасників.

Основні заходи в рамках проекту заплановані на 2016 рік. Вони охоплюють пряму педагогічну діяльність чеських вчителів в галузі економіки сільського господарства та технологій, обмін ноу-хау в галузі якості освітнього менеджменту і підтримку міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ, та передбачають розробку концепції проекту студентської мобільності на 2016 рік.

Висновок: експертна комісія вважає, що наукова та міжнародна діяльність будівельного факультету Сумського НАУ відповідають акредитаційним вимогам.

8. Якісні характеристики підготовки фахівців

Згідно ліцензії, ліцензійний обсяг з надання освітніх послуг Сумського НАУ за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» - 30 осіб денної форми навчання. Прийом в магістратуру здійснюється відповідно до вимог ліцензійного обсягу.

Освітня концепція будівельного факультету полягає в поглибленні, розширенні й оновленні професійних знань, умінь і навичок фахівців архітектурного та інженерного спрямування, а також можливості отримати вищу освіту вказаної спеціальності на основі здобутого раніше освітнього ступеня та практичного досвіду, формування нової генерації керівників і спеціалістів підприємств, установ і організацій різних форм власності, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Основними заходами в покращенні якості підготовки фахівців є:

- вдосконалення робочих навчальних планів;
- розробка комплексів науково-методичного забезпечення з кожної дисципліни (робочі програми, методичне забезпечення до вивчення дисципліни, використання практичних та лабораторних занять, курсового проектування, використання можливостей баз практик, створення інформаційно-довідкової системи кафедрального користування з питань підтримки всіх видів навчального процесу з фаху);
- використання матеріалів підвищення кваліфікації викладачів;
- обмін методичними розробками із сторонніми організаціями;
- відслідковування і урахування вимог потенційних замовників випускників.

За наслідками екзаменаційних сесій можна відмітити достатній рівень успішності студентів, але середній рівень має суттєві коливання серед комплексу дисциплін.

З метою контролю поточної успішності проводяться планові контрольні заходи у вигляді поточних атестацій в середині семестру, що сприяє підвищенню поточної успішності.

Якість підготовки студентів освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» визначалась шляхом проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з професійних (фахових) дисциплін, вибіркової перевірки 20 % курсових робіт та звітів з виробничої та переддипломної практик студентів.

Якість підготовки фахівців за акредитованою спеціальністю аналізується з охопленням академічної групи студентів денної форми навчання і характеризується:

- показниками успішності студентів за результатами останньої перед акредитацією екзаменаційної сесії;
- показниками практичної підготовки студентів за результатами захисту звітів з практик;
- якістю виконання дипломних (магістерських) робіт та результатами державної атестації випускників;
- показниками успішності за результатами виконання комплексних контрольних робіт.

Аналіз результатів виконання комплексних контрольних робіт, проведених під час роботи експертної комісії, ведуть до висновку, що засвоєння студентами знань з дисциплін гуманітарних, соціально-економічних та професійних (фахових) циклів знаходиться на відповідному рівні. Абсолютна успішність за результатами виконання ККР для магістрів становить:

- • з професійних (фахових) дисциплін 100 % (якість 59,7 %).

Показники успішності магістрів за результатами останньої перед акредитацією екзаменаційної сесії показано в порівняльній таблиці 7.

Таблиця 6. Порівняльний аналіз результатів оцінки знань магістрів зі спеціальності 191 "Архітектура та містобудування"

№ п/п	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		З них одержали оцінки								Успішність, %	Якість, %	Середній бал
				Кількість	%	«5»		«4»		«3»		«2»				
						Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%			
Цикл професійної та практичної підготовки																
1	Архітектурно-містобудівне законодавство	АРХ 1701-1 м	9	9	100	1	11,1	4	44,4	4	44,4	-	-	100	55,5	3.7
2	Критика сучасних теорій архітектури	АРХ 1701-1 м	9	9	100	2	22,2	3	33,3	4	44,4	-	-	100	55,5	3.8
3	Теорія управління будівництві	АРХ 1701-1 м	9	9	100	1	12,5	6	62,5	2	25	-	-	100	77,8	3.9

Голова експертної комісії

В.І. Проскуряков

Результати виконання комплексних контрольних робіт при самоаналізі та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

Зміст контрольних завдань відповідає стандартам вищої освіти підготовки магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», а результати їх виконання – чинним акредитаційним нормам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

Аналіз тематики кваліфікаційних робіт магістрів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» показав, що тематика робіт є досить різноплановою та в повній мірі відображає спрямованість роботи кафедр та відповідає вимогам освітнього ступеня. Розділи кваліфікаційних робіт магістрів, що перевірялись, відповідають меті дослідження, пов'язані між собою та задовольняють чинним вимогам.

Для студентів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» виробнича та переддипломна практика передбачені навчальним планом у 2 семестрі. Метою виробничої практики магістрів є ознайомлення на виробництві з процесом реального проектування, методами архітектурного проектування і будівництва, будівельними конструкціями, сучасними матеріалами і технологіями, структурою та етапами проведення архітектурних та будівельних робіт. Під час практики студенти здобувають практичний досвід та отримують результати, які становлять платформу для дипломних робіт магістрів.

Експертною комісією було проведено оцінювання якості звітів виробничої та переддипломної практик і засвідчено, що оцінка звітів відповідає нормативним вимогам. Звіти з практик супроводжуються відгуком керівника та оформлені належним чином. Якість захисту звітів з переддипломної практики становить 65 %, виробничої 100%.

Висновок: *Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що якість підготовки магістрів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» повністю відповідає акредитаційним вимогам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти щодо акредитування за освітнім ступенем «магістр».*

9. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи з їх усунення

За період підготовки магістрів зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» перевірок та зауважень контролюючих органів щодо освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету не було.

Працівниками деканату факультету та кафедри контролюється дотримання трудової дисципліни викладачів в частині проведення навчальних занять за розкладом, відповідності робочих програм навчальних дисциплін їх анотаціям. За звітний період зауважень до випускової кафедри у цьому аспекті не надходило.

Якість навчального процесу з дисциплін навчального плану контролюється через проведення ректорського, деканського та кафедрального контролів,

Голова експертної комісії _____

В.І. Проскураков

графіки яких щорічно розробляються і виконуються методичною комісією будівельного факультету.

Висновок: *недоліків у здійсненні освітньої діяльності відповідно до державних стандартів за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування» зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» другого (магістерського рівня не виявлено.*

10. Загальні висновки та пропозиції

Узагальнення основних результатів роботи будівельного факультету Сумського національного аграрного університету та випускової кафедри з підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за ОПП «Архітектура та містобудування» дозволяє зробити такі висновки:

Кадрове забезпечення підготовки фахівців відповідає критеріям акредитації з усіх показників. Матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців повною мірою відповідає вимогам і критеріям проведення акредитаційної експертизи.

Наявність висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які здатні забезпечувати підготовку студентів за освітнім ступенем «Магістр», достатня матеріально-технічна база (у т.ч. можливість проходження практик студентами в установах і підприємствах, які мають сучасні системи, а також стажування за кордоном), необхідне навчально-методичне забезпечення (у т.ч. наявність методичних вказівок з усіх дисциплін, які вивчаються), достатнє інформаційне забезпечення дають можливість провадження освітньої діяльності, пов'язаної з наданням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог.

Під час перевірки були виявлені окремі недоліки щодо організації навчального процесу:

1. Якісний склад кафедри дозволяє на сьогоднішній день підготовки студентів освітнього ступеня «Магістр», але резерв обмежує можливість підготовки спеціалістів вищого рівня (доктор філософії)
2. Частина лабораторного обладнання є застарілою і потребує модернізації.

Вважаємо необхідним зазначити, що усунення зазначених недоліків може позитивно вплинути на покращення якості навчального та наукового процесів будівельного факультету СНАУ. Проте зазначені недоліки не применшують загальних позитивних досягнень будівельного факультету СНАУ, щодо здійснення підготовки магістрів.

Виходячи з вищезазначеного, Сумський національний аграрний університет *має необхідні умови і забезпечує критерії акредитації* зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього ступеня «Магістр» *з ліцензованим обсягом прийому 30 осіб.*

Голова експертної комісії
 завідувач кафедри дизайну
 архітектурного середовища Національного
 університету «Львівська політехніка»,
 доктор архітектури, професор

В.І. Проскуряков

Експерт
 завідувач кафедри інноваційних
 технологій дизайну архітектурного
 середовища Харківського національного
 університету будівництва та архітектури,
 доктор архітектури, професор.

О.О. Фоменко

«26» жовтня 2018 р.

«З експертним висновком ознайомлений»
 і один примірник отримав
Ректор Сумського національного
аграрного університету

В. І. Ладика

Таблиця 7. Порівняльна таблиця дотримання кадрових вимог щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки студентів ОС магістр зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» Сумського національного аграрного університету

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (освітньо-науковим) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	відповідає
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук, професор	відповідає
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	відповідає
2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	-	+	
3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+	відповідає
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних	50	100	+50

працівників, які мають вищу категорію)			
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	35	+10
3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання	-	-	
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	100	+85
2) практичної роботи за фахом	-	-	
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	не менше трьох умов підпунктів 1-16 пункту 5 приміток	+	відповідає
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням	-	-	
2) з науковим ступенем та вченим званням	+	+	відповідає
3) з науковим ступенем або вченим званням	-	-	
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	відповідає
<i>Примітки: п.5. У пункті 6 для визначення рівня наукової та професійної активності науково-педагогічного (наукового) працівника використовуються такі показники:</i>			

1) наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН;

2) наявність наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, та/або авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю п'ять досягнень;

3) наявність виданого підручника чи навчального посібника, що рекомендований МОН, іншим центральним органом виконавчої влади або вченою радою закладу освіти, або монографії (у разі співавторства - з фіксованим власним внеском);

4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

5) участь у міжнародному науковому проекті/залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії";

б) проведення навчальних занять іноземною мовою (крім мовних навчальних дисциплін) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;

7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій з вищої освіти МОН, або робочих груп з розроблення стандартів вищої освіти України;

8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;

9) керівництво студентом, який зайняв призове місце, або робота у складі організаційного комітету/журі/апеляційної комісії Міжнародної студентської олімпіади/II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт)/III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів/II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук; керівництво студентом, який став призером Олімпійських, Паралімпійських ігор, Всесвітньої та Всеукраїнської Універсиади, чемпіонату світу, Європи, Європейських ігор, етапів Кубка світу та Європи, чемпіонату України; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;

10) організаційна робота у закладах освіти на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти/факультету/відділення (наукової установи)/ інституту/філії/кафедри або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи)/навчально-методичного управління (відділу)/лабораторії/іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу/вченого секретаря закладу освіти (факультету, інституту)/відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;

11) участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради;

12) присудження наукового ступеня доктора наук або присвоєння вченого звання професора;

13) наявність авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;

14) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування;

15) присудження наукового ступеня доктора філософії або присвоєння вченого звання доцента, або отримання документа про другу вищу освіту;

16) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету/журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою, або виконання обов'язків куратора групи; керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту

Таблиця 8. Порівняльна таблиця дотримання матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки студентів ОС магістр зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» Сумського національного аграрного університету

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (освітньо-науковим) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	4,6	+2,2
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	42	+12
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			

Голова експертної комісії

В.І. Проскуряков

1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
2) пунктів харчування	+	+	відповідає
3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
4) спортивного залу	+	+	відповідає
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
6) медичного пункту	+	+	відповідає
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	80	+10
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відповідає

Таблиця 9. Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки студентів ОС магістр зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» Сумського національного аграрного університету

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (освітньо-науковим) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	відповідає
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відповідає
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає

Таблиця 10. Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки студентів ОС магістр зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» Сумського національного аграрного університету

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (освітньо-науковим) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	7	+2
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	68	+8

Голова експертної комісії
 завідувач кафедри дизайну
 архітектурного середовища Національного
 університету «Львівська політехніка»,
 доктор архітектури, професор

В.І. Проскуряков

Експерт
 завідувач кафедри інноваційних
 технологій дизайну архітектурного
 середовища Харківського національного
 університету будівництва та архітектури,
 доктор архітектури, професор.

О.О. Фоменко

«26» жовтня 2018 р.

« 3 експертним висновком ознайомлений»
 і один примірник отримав

**Ректор Сумського національного
 аграрного університету**

В. І. Ладика

